

3.—1915 მიიღება ხელმოწერა 1915 წ., „თეატრი და სპორტები“-ზე 18 იანვარი

კოლონ. ნიკ. გ. გიშჩიანი
მწერალი ქალის ბარბარე ჯორჯაძის ქალის შვილი, ოსმალეთის საზღვარზე ბრძოლის დროს მოკლული.

გიორგი ივანეშვილი
ძველი სცენის მოყვარე, ქ. თბილისის ხმოსანი და საადგილ-მამულო ბანკის ტექნიკოსი, დაჭრილთა მზრუნველ კომისიის წევრი, დაჭრილ მუომართა მიწების დროს სახლით გახდა ავიდ და 15 იან. გარდაიცვალა. უანგარო, თავდადებული და უმწიკვლო მუშაკი იყო.

გიორგი ჯალაშანიანი
ქაშვიტის მუღვიტონე, კართული სასულიერო მწიგნობართა მკოდნე, საკლესიო წიგნების ცნობილი მკითხველი და მგალობელი, გარდაიცვალა 14 იანვარს.

№ 3
შინაარსი:

1. მეთაური — ეროვნული თავისუფლება 1
2. ივ. გამართელი — აკაკის ავღმკუფო-
ზის გამო " "
3. გრ. მეგრელი შვილი (მთის ნიაგი) —
ლტოლია, ლექსი 3
4. დ. თურღისპირელი — ლადაღისი " "
5. გიგლა მებუჟე — თეატრის რსტ-რია
II ჩინეთის თეატრი 4
6. ა. შან შია შვილი — ქალი გრძნეული,
ღრამ, პოემა 1 მოქ. (გაგრძელება) 5
7. ნ. კეცხოველი — ძიგვს, პაუზი 8
8. ი. მჭედლი შვილი — სასაფლაოზე, 7
9. მ. დათია შვილი — ორი სურათი " "
10. იოსებ პრიმათიელი — აეთის რკი-
ნის გზა 9
11. გ. საუვარელიძე — კ. მ. კ. ფოტოგრა-
ფიის კ. ნეოტეტების გამო 10
12. რ. ჯიბილი — თავი გახუტვა (გურ-
ული სცენა) 11
13. მის. აბრამი შვილი — ისტყეა* გრი-
შა შვილის პოეზიაში (გაგრძელება) 12
14. ი. ელი — სენეს მუშეკო მელქო
აჯინამუღოვი 13
15. გიორგი ჯაბაღარი — დ ქცია 18
16. ქართული სახიობა: 14
17. რედაქციის განმარტება 18
18. წერილი ამბები 15

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

ორშაბათს, 19 იანვარს 1915 წ.

ქართ. მსახ. ამხანაგობის მიერ
წარმოღვენილი იქნება
ფრანკთა მწერლის მ ლენგიალის ცნობივი შიგ-
სა იანხელთა ცნოვრებიან

ტ ა ი უ შ ნ ი

ღრამა 4 მოქმ. თარგმ. ელო ანდონიკაშვილისა
მიწაწილეობს მთელი დახი და თანამ-
შრომელთა მთელი ჯგუფი
დასაწყისი საღამოს 7 1/2 საათზე
ადგილების ფასი 1 მ. 20 კენ — 10 კ. მდე
რევისორი ალ. წუწუნავა

ა ხ ა ლ ი კ ლ უ ზ ი

კვირას, 18 იანვარს 1915 წ.

ახალი კლუბის დაბრახში გამართება

ლ ე ძ ც ი ა

პროფ. ივ. ა. კავახიძის მიერ
წაიკითხავს:
ქართ. სამართლის ისტორიიდან მე 8-14 სუჟე.
ლექცია გაგრძელდება 3 საათს.
დასაწყისი სრულს 11 1/2 საათზე.
ადგილების ფასი 1 მ 50 კაპეკიდან 50 კაპ.
მოწაფეთათვის 25 კ.
პაექეთები იუიებენ ახალი კლუბის შორიკე
გარის კატასან

და, წყო ხელმოწერა 1915 წ.

სალიტ-საბაოლ. და ეკონომიურ გაზეთი „შრომა“^{ზე} წელიწადი
გაზეთი 1915 1 იანვრიდან გამოვა ყოველდღე წინან-
დელი რედაქციით გაზეთში მონაწილეობას მიიღებენ
ახალი ძალები.

წლიურ ხელის მომწერლები პრემიად მიიღებენ ბიქტორ ჩერხო-
ვის წიგნს ზელოსაფიური და სოციალიზაციური ფორმები (ქარ-
თული ენაზე 300 გვ. ანა ხელის მომწერლებისთვის წიგ. ეღირება 2 მ.
გაზეთის ფასი: წლით — 7 მ. ნახევარწლით — 4 მ. ერთი თვით
80 კ. ცალკე ნომერი 5 კ., საზღვარ გარეშდ თარჯერ მეტი.

წლიურ ხელის მომწერლებს დულის გადახდა შეუძლიათ ნაწილ
ნაწილ, ხელის მოწერისას — 3 მ. 1 პერიდს — 2 მ. 1 თვისას — 2 მ.
რედაქცია ღრამ ყოველდღე იღო. 9 — 2 ს. საღ. 5 — 6 ს.

მისამართი: წერილებისა და ფულისათვის: Кутаись

ред. »ШРОМА« почт. ящ. № 47.

უფრნალი
„თეატრი და სხოვრები“
გ. სასკიდაო თიღობისა და პროფიტისა გარდაცხ
შეწავლ-გ. მკუნიის გამგებელს კანტორის
„მეხ დიბა“
გიორგი ნაქ მახარაძის
მისამართი: პრასპექტი, № 18. ფოტოს უფოა. № 2.
შეუქლა გამგებელს თბილისისა და შიოყანდისს მ
მის უნდა მიმართოს.

№ 3

წელიწადი
8 0 6 5 8 0

წლიურად 5 მ., ნაბევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტამბაში. მისამართი: **თიფლისი** რედ. „Театри да Цховреба“ I. Имедашвили

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაბეჭდვება. — ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება. — რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში — დღითი 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 3

კ მ ი რ ა 18 0 ა 6 3 ა რ 0

1915 წ.

საბაბი თავს კარგადა ჰკარძნობს, მაგრამ ცხენა ფეხს სძრავს, მკაცრობა გამოთქვას ენის ავადმყოფობა უშლის, აზროვნება საღი აქვს, ზოგჯერ აზუნჯობს კადეც, მნახველთა მოსვლა იაბემა. მოვლა კარგი აქვს, განუწყვეტელივ თავს ადგია ექიმი ქოლოზგილი და ქიათურიდან ორ დღეში ერთხელ დაიარება ექ. ი. ჯაფარიძე.

18 იანვარი

ეროვნული თავისუფლება.

„მზისა შუქთა ვერ მკვრეტელი ია ხმების, ვარდი ჭკნებისს.“

ტყუილად არ უთქვამს ჩვენს სულმნათ შოთასს. თუ აღამიანი სუფთა ჭეკარა და მზის სხივებს მოკლებულია, მუღმივ მონობაშია, — თანდათან ვაცრიბდება, დაჯუჯავდება... ასევეა მთელი ერი, როცა მის ბატონის მძიმე ხუნდები აძევს, ვერასოდეს განვითარდება სულიერად და ხორცილად..

ეს საზოგადოდ, ხოლო კერძოდ უცხო აზროვნების, სარწმუნოების, კულტურისა და ყოველგვარ საზოგადოებრივ მოვლენის სიმკაცრეს მღაბიო ხალხი — გლხკაცობა, წვრილვაჭრები და მუშები უფრო განიცდიან, ისინი, რომელნიც თავის სამშობლო მიწა-წყალზე არიან მიკრულნი, შეძლება არა აქეთ გაბატონებულ ერის ენა შეისწავლონ და საკუთარი კი, მღუნად აღარძინებული არა აქეთ, რომ კაცობრიობის შემოქმედების უკეთესი ნარეუქი შეითვისონ, საერთაშორისო მისწრაფებათ ეხიარონ .. ხოლო უცხო ენით აღზრდილ განათლებულნი იმდენად გადაგვარებულნი არიან, რომ იგინი, უმეტეს შემთხვევაში, მხოლოდ გვარით თუ ჩაითვლებიან სამშობლოს შეილებად, ისე კი სრულიად მოწყვეტლნი არიან მშობლის მკერდს ..

მშობელს მათი არა ესმის-რა, მათ მშობლის ტყივლები ვეღარა ჰსძრავს... ეს ანბანური ჭეშმარიტება ბევრისათვის ჯერ კიდევ სადავოა ..

ცხადზე უცხადესია, რომ უკუღმართ საუფქველზე აგებული სწავლა-აღზრდის წესი ჩვენ მხოლოდ უკუღმართ, გადაგვარებულ, დამახინჯებულ თაობას გვიზრდის, მაგრამ ვინ არის ამის სწორე ანგარიშის მომთხოვნი? ჩვენი სამშობლო მწერლობის, ხელოვნების, თეატრისა და საზოგადოდ კულტურის აღორძინება-განვითარება მხოლოდ ეროვნული თავისუფლებით შეიძლება...

ამიტომაც ყოველი ჩვენთავანის მთელი ყურადღება მისს უნდა მიექცეს, რომ ჩვენის ერის ყოფა-ცხოვრება წეს-ერ-ბუნებრივ კალაპოტში ჩავყენოთ ..

საბაბის ავადმყოფობის გამო

სულმნათო, მაღლი შენს გამჩენს, დიდება ერსა, შენს მშობელს!

აკაკი

ავადმყოფობის გამო ენით შეიტყუა დედამიწის ავკარგი, კაცთა შორის გამეფებულნი ძალმომრეობა, ბოროტება, შური, მტრობა, სიძულვილი, ჩავგრა. გული სევდით ავესო.

მწუხარებამ დაამძიმა მისი ფრთები. ძირს დე-
დამიწაზე დაეშვა და თვალთაგან ცრემლები
გადმოსცივდა: ჩაგრულთა და წამებულთა ტან-
ჯვამ მას ტირილი ასწავლა.

დიდნას იჯდა ანგელოსი ფიქრებში
გართული. ცისკრის ვარსკვლავმა ამცნო მას
დრო ზეცას დაბრუნებისა

ფრთები გაშალა, აფრენა დააბი ა, მაგ-
რამ ფრთები ისევ ძირს ჩამოეშვა. ზეცას თა-
ვი დანაკებე, უბედურთა შორის დარჩიო, უთ-
ხრა გულმა.

ანგელოსი დარჩა ზეციური სა-
მოსელი უკუაგდო და მიაშურა ხალხს, რომ
ქირიცი და ლხინიცი ხალხისა გაეყო, გაეზა-
რებინა.

ეს თქმულება მაგონდება ყოველთვის,
როდესაც აკაკის პირ ვნებას ვითვალისწი-
ნებ.

ბუნებამ მას მისცა ყოველივე— ჩამომავ-
ლობიდან მოყოლებული გარეგნობამდე.

ის ეკუთვნის დაბადებით ბრწყინვალე
წოდებას— დიდი როსტომ წერეთლის შვილია,
და საპირადო გზას რომ დასდგომოდა, დიდ
წარჩინებას მიიღებდა.

მაგრამ აკაკიმ უარჰყო ყოველივე, რაც
ცხოვრების მეჯლისში პირველთა შორის
აღაგს უქადა, — წარჩინებული წოდებაც,
გვარი შვილობაც და ხალხს— დამცირებულ,
დაჩაგრულ, გაყვლეფვიდ ხალხს— ამოუღდა
გვერდში, რომ მისი ბედი გაეზიარებინა, მისი
ცხოვრებით ეცხოვრა.

ბრწყინვალე წოდების ბრწყინვალე ახალ-
გაზრდამ, რომლისათვისაც ღია იყო კარი
საპირადო სამოთხისა, უარჰყო ეს წოდება მი-
სის სამოთხით და თავისის ნებით ძირს ჩა-
მოეშვა— ჯოჯოხეთში, რომ ტანჯულთ და
წამებულთ გვერდში ამოსდგომოდა.

თუ ეს ძნელია ჩვენს დროში, იმ დროს,
როდესაც აკაკი სამწერლო ასპარეზზე გამო-
ვიდა, შეუძლებელი იყო.

მაგრამ დიდ ბუნებაში აფეთქებულმა
სიყვარულმა სამშობლოსამდე სასწაული მოახ-
დინა და აკაკიმ შეუძლებელი შესძლო, —
დასძლია და გადალახა ის, რისი
დაძლევა და გადალახვა ზედრია მხოლოდ
რჩეულთა.

გვარი შვილობამ, ოჯახმა, განათლებამ,
მშინდელმა გარემოებამ და საზოგადოებრივ
ცხოვრების პირობებმა აკაკის ყოველივე
უხვად მიანიჭა, რომ ის მაღლა, ცხოვრების
თავში დარჩენილიყო და პირად განცხრომასა
და ფუფუნებაში ტკბილად ეცხოვრა.

მაგრამ აკაკიმ უარჰყო ყოველივე და
დაბლა დაეშვა, ძირს ჩამოვიდა, დაჩაგრულ-
თა და უბედურთა შორის დაბინავდა.

რამდენათაც ბრწყინვალე იყო აკაკის
საზოგადოებრივი მღვდობარეობა ჩამომავლო-
ბით, იმდენად ბრწყინვალე იყო და არის
აკაკის ნიჭი. ასეთი ძლიერი ნიჭი ხშირად
უკუაგდებს ხალხმე სოფელს მისი ქირვა-
რებით, მოსწყდება დედამიწას, აფრენება
მაღლა და იქ ოცნების თვალგაღწევედნელ
სამთავროში დანაგვარობს გალაღებული და
ჰქმნის სურათებს მსოფლიოსათვის.

აკაკი აქაც აკაკი დარჩა.

რას მიქვია მსოფლიო, როდესაც ჩემს
პატარა სამშობლოს ბნეფეთის, ბოროტის და
უკუღმართობის ბრქყალბში სული ეხუთებაო,
უთხრა მან თავის მუხას; თვისი ნიჭი ოცნე-
ბის სამთავროს გამოჰკლიჯა ხელიდან და
მთელი მისი ძლიერება თავის ხალხის ყოველ-
დღიურ ცხოვრებას, დღიურ ქირ-ვარამს ამსა-
ხურა; თითონ კი ამევე დროს ოცნების
შვილათ დარჩა.

ადამიანთა შორის აკაკი ყველაზე უფრო
ადამიანია:

შუა კანდი ვარ, უბრალო,

სან მიწას ვარ, სან ცნას.

მასში მოიპოვება ადამიანის სუსტი მხა-
რეც, მაგრამ მიუხედავად ამისა, ის წმინდაა,
როგორც ის ანგელოსი, რომელმაც ზეცა
უარჰყო ტანჯული ადამიანის გულისათვის და
წმინდა, სთაყვანებელ არსებად დარჩება
მთელი ქართველი ერის გულში

ერთ თავის ლექსში აკაკი თავის თავს
გარეგნობის საყვირს უწოდებს. ძვირად ნა-
ხავთ მერვე პოეტს, რომელიც ყოველდღიურ
ცხოვრებას კვალდაკვალ გაჰყოლოდეს,
რომელსაც ყოველდღიურობა პოეზიის საგნად
გაეხალს.

სხვა გვარად ვერც მოიქცეოდა ის პოე-

ტი, რომელიც მუდამ ქვეყნის ჭირით იყო დატვირთული.

ამავე დროს თქვენ ძვირად ნახავთ სხვა პოეტს, რომელიც აკაკისავით ეკუთვნოდეს ზეცას.

აკაკის პოეზიაში ოცნება და სინამდვილე ერთი შერობის დამატებაა; საღ თავდება სინამდვილე და საღ იწყება ოცნება; პოეტმა არ იცის: შესაძლებელი ოცნებაში, შესაძლებელია მისთვის სინამდვილენიც.

ამაყი, კეთილშობილი, სამშობლოს სიყვარულით გამსჭვალული, ქეშმარიტი დემოკრატი, პირდაპირი, გულახდილი, შეუპოვარი, უშეშარი ზღაპრული ჰერკულესივით დასტრიალებდა ჩვენს ცხოვრებას თავს და გზას უკაფავდა ქართველ ერს ბრწყინვალე მომავლისაკენ.

ღღეს ჩვენი სიამაყე, ჩვენი დიდება, ჩვენი საყვარელი აკაკი მძიმე ავადმყოფია. ვინატროთ, რომ მაღლე განიკურნოს და ძველებურად წაგვიძღვდეს წინთვის ბასრი კალთა და ტუბილი ნიოთ.

ვ. ჯანაშია

ლექსი

ვერავინ მნახავს მე სრულ ბედნიერს,
ვერავინ მნახავს სასოწარკვეთილს;
რადგანც მარად ჟამს იცვლება ლტოლვე
და ვაკეთილი მიჰსდევს ვაკეთილს.
ღღეს თუ შემოიპყრობს ერთი სურვილი,
ხვალ ვემოწმებ სულ ახალ ვნებას,
ზეგ ჩემ შექმნილ კერპს თვითონვე ვამხსნევ,
ვერ ვეთვისები ერთფეროვნებას
და, ვით არწივი, მძღაერ ფრთებიანი,
ჟამსა დილისას მიჰქრის მზისაკენ,
ისე მიჰქროლავს სული ლტოლვილი
იღუშალობით სავესე ცისაკენ.
მე მინდა მიგსწვედ ზეცას, განგებას,
მოჰკვდა წყურვილი აზრის, გულისა,
მე მსურს გავიგო, რაა მიზანი
ჩვენი სიცოცხლე აღსასრულისა!..

გრ. მეგრელიშვილი (მთის ნიავი)

პარტენ აღ. გოთუა.

პუბლიცისტი, საზოგადო მოღვაწე და ქ. თბილისის თვითმართველობის ხმოსანი. ქალაქთა კავშირის მზრთველად გასულ კვირას ტორიხის ხეობაში იყო, მოწინავე პოზიციებზე მომქმედ ჯარში ტანისამოსისა და სადღესასწაულთა საჩუქრების დასარგებლად.

ღელავისი

I

— ნააუუ... ნააუუ... ნააუუ... — სტირიან ზარების ხმები და ეფინებიან ზეფირისაგან ფინებულს წალკოტს; ფრთხილი ნისლივით ეფინებთან მგლანქოლიური ხმები ზარებისა წალკოტს და ემუდარებთან ყურად იღოს მათი ღღაღღისი... იღმოს მათი სულთქმა — ვალალი .

ნააუუ... ნააუუ... ნააუუ . .

ახ,რა ამოუტირებელი სეცდა, რა გულის მომწყველი კენესა შიგ ჩაქოსოვილი...

ჰქვითინებენ ზარები, მაგრამ არ ესმის წალკოტს, იგი მოვარის სხივებისაგან მინაზებული სთვლემს, ეძლევა ტუბილს ძილს...

ვარსკვლავნი ძილისპირულს აწყრილენ... ნანინას უგალოზენ სიჩუმის კალთებზე თვალმიღულულს წალკოტს...

— სსს!.. მსუბუქად, შაჩტედ აიპარა ვარსკვლავებთან სიო.

— სსს?.. წილოტს ჩაეძინა .. ახლა მოპ-
გვარეთ გრანეული სხივეთი ლაქეფარდოვანი
სიხმარია.

სძინავს წალოტს.

ვარსკლავნი უქარავინ ზღაპრულს
სიხმრებს.

მთავრის სხივები საუცხოო გოროხად
ეხვევიან მდლოხოზე აგრუზულს ქალაკებს...

ზარები კი ჰვალოდებენ..

ზარები იღველდებიან მწუხარებით ..

II

სულო ჩემო, შენც მიხსვენებიხარ სარე-
ცელზე და მიგილოლენია იებივით ნაზი თვა-
ლები...

აი, ვარსკლავნი გრძნებამ ერთხელ
კიდე გავიბო ძოწნი და მივაძინა.

პირბადრმა მთავრემ გადაგზურა სხივთა
ოქსინოქ ..

ტრუბონის მანგისგან მთვრალმა იაღონმა
ჩაგირაკრაჰა ძილისპირული ..

შენ მიგეძინა და სიხმართ დასი ავითა-
მაშდა საითი თვალვებზე..

შენ მიგეძინა, მე კი ვაფრქვევ მდლოარე
ტრემოლებს. მე ვსტორია, ვკვენისი, ვით ორძა-
ლი ობოლ ტლუ მწყემსის.

სულის ღებოა, შენ ეს არ გესმის?

არ გესმის განა ვალოლება შენის მოკბე-
ლის!

პასუხს არ მიძღვევ ..

შენ გძინავს ტკბილოდ ..

შენ გძინავს ნაზად და გევზანება მეშვი-
დე ცა ფირუზოვანი.

შენ გძინავს, გძინავს, გძინავს ტკბილოდ
ზღაპრის ზღაპარო.

გძინავს უჯავროდ ..

ვით შეისმენ ჩემსა ლაღადისს...

დ. თურდოსპირელი

თეატრის ისტორია

II. ჩინეთის თეატრი

ჩინეთში თეატრის არსებობა უძველეს
დროიდან, 720 წლიდან ქრისტეს დაბადებამდე,
დაიწყო. მასინ სიუანტუნი სწავდა ზიესესს,
რომლებსაც სდგამენ კიდევ ჩინეთის თეატ-
რში. ჩინეთის თეატრის დიდი ხნის ისტორია
აქვს, მაგრამ მისი დღევანდელი თეატრი მანდ
მისივე უძველეს თეატრისა ან ბუდით არ განს-
ხვავდება. ბუნებით რა ჩინეთის დღევანდელ
თეატრს, შეხამნავთ, რომ ის დღესაც თითქმის
იმევე მდგომარეობაშია, რა მდგომარეობაშიც
მრავალი საუკუნის წინად იყო.

დღევანდელი თეატრის ამ გვარი მდგომარეობის
მიზეზი ჩინეთის კანსაკრებილი ცხოვრებას.
ჩინეთში აშართულია კედელი და არ უშუბენ
უხვის არფერს, საშავიეროდ იტყვენ თავის
ძველთა ძველ კულტურა, მერნიერებასა და
სულდოვებას. სასოგადოდ ჩინეთში ახალს
ძალიან ძველად ითვისებენ და მათ უცხოელების
არავალი არ წწამთ.

ჩინეთში ამ გვარის ხასიათმა ჩინეთი დამ-
სკავს საძველეთა მუზეუმს. ბუერი რამ ძველი
ჩინეთში დღესაც შენახულია და დაცულია. აღ-
სანიშნავია, რომ ზოგიერთ რამეს, მიუხედავად
ათას წლებით არსებობის, ძველი სახე მანდ
არ დაუკარგავს და ევოლიუციის კანონს არ და-
მორჩილებია. ძველი სახე აქვს შერჩენილი, სხვა-
თა შორის, ჩინეთის თეატრსაც.

ჩინეთის თეატრი მართალია ევლერთა—
მიმიკურ ტიპის—თეატრზე მხლავს ღდას, მაგ-

რამ შესაფერ განვითარებამდე კი არ არის მი-
სული. თეატრი განსაკუთრებით ხას შენობისაა,
სცენა ზარტერთან ამდლებულია, დეკო-
რაციასა და ფარდას მოკლებულია. მისახიანი
სშორად სმართებენ ზირსე ჩამოასფერებულ ნი-
დაბს. ჩინური ზიესები უმთავრესად ზნეობრივი
სასიათის შინაარსისაა.

ჩინეთის თეატრსა და მიმიკურ თეატრის
შორის არის მსგავსებაც. როგორც აქ, ისე აქ,
მოქმედებანი სდება შეუხრებელიც მუსიკის ერთი
ჭანვის დაკვირვის განმავლობაში. აგრედეც მსგავ-
სად მიმიკურ თეატრისა, ჩინეთის თეატრშიც
იციან ქარგებუბე დაზარავთ.

მოქმედების დროს, როდესაც ერთერთი
მოქმედი უნდა მოკლახ, და როდესაც მისიელი
კისერზე დაუდირებენ, მასინ სცენაზე მოსა-
სახურედ მოსავლავის სახესთან ცაშლის წითელ
დროშას და „მოკლეული“ ხაღხის თვალწინ სცენი-
დან გაზიანს. მისი გასვლის შემდეგ სცენაზე
მოსამსახურე იატაკზე სდვის წითელ პალიშს,
რომელიც გამოხსტეულია „მოკლეულის“ თავისა.

მოსამსახურის სცენაზე ყოფნა ვითამ არ
უნდა შეამჩნიო. გარდა მოსამსახურისა სცენა-
ზე არის უფროსიც, რომელიც უხსნის სსო-
ცადობას აზრს იმისას, რაც სდება სცენაზე
და აცნობებს იმასაც, თუ რას ფიქრბს ამ
თუ ამ დროს ესა თუ ის მსახიობი. ესევე უფ-
როსი თვალურს ადევნს სცენაზე წესიერების
დაცვასაც

გიგლა მებუკი

ქ ა ლ ი ბ რ ძ ნ ე უ ლ ი

დრამატული პოემა I მოქმედებად
(გაგრძელება. იხ. №თ. და ც.“ № 2)

ძნეო სალო!

სალო მიბრძანე!

ძნეო ცოცხალ ყვავილებს ჩემს გარშემო
რად არა ვებდავ?

განა ჩემს ბაღში დილის ნამზე აღარიშლება?
ოთახი მორთე ყვავილებით!
სალო გადის

მიმი!

მიმი მიბრძანე!

ძნეო შენ საუცხოოდ ამზადებ ხოლმე
მუშესა და ამბრსა
ენების ღვთაების მსხვერპლმწესაწირად წა,
მოამზადე!

მიმი გადის

ევონ!

ევონ მიბრძანე!

ძნეო თმა დამივარცხნე ნაწნავებად დამიწან
კობტად.

ხოლო წინ შავი კულულები დასტოვე ისევ.

ნელი!

ნელი მიბრძანე!

ძნეო შენ რაღას ელი? დიწყე საქმე.
ნელი ფეხის ფრჩხილებს უღამაზებს

ჰანგოს სიმღერა გაგრეღ

ტურფავ, ტურფავ! შენმა ფიქრმა

სული ეშხით ამიძგერა;

შორეული მოველ ახლოს,

მსურს დაკოდლის შენი მზერა.

აწ მიმიღე და გზა მომეც

მე დამწვარსა სიყვარულით;

ჩემი სულის ტკივილისგან

სხვა იესება სიბრაღულით.

აჰა, მოველ ბროლის კოშკთან,

კვლავ დღე ნათლით მომეძარა;

შემიფარე შენს ჩრდილ ქვეშე,

სცან, თუ ტანჯვა ვით მექმარა!

ძნეო რა მშვენიერი სიმღერა ისმის!

აგრე მოხდენით არც ერთს ჩემს სტუმარს
არ უმღერია.

ღია! შენ მაგას მერეც ისაქმე.

წადი და უთხარ ჩემს ერთგულ ნანას:

ვიღრე არ ვბრძანო, არ გაუღოს კარი მომ-
ღერალს!

ღია რათა?

ძნეო ასე მსურს!

არ იცი, თუ რომ გაულრმავდა გულს მწუხარება

და დააფრქვია თვალმა ცრემლი და მდულარება--
მაშინ მოსწყურდეს მეტის ღღვით გულს
ნეტარება.

ღია გადის

სიმღერა

ჩემი ცრემლი ჩანგს ასველებს,

ჩემი ცრემლი სისხლს ედარა;

შემიფარე შენს ჩრდილს ქვეშე,

სცან, თუ ტანჯვა ვით მექმარა!

ძნეო სარკეში კეკლეუტაბს და თან მღერის:

ვინც ჩემ ბაგეს შეეცება,

ბაგეს ვარდალ აკოკრებულს,—

აღარ უნდა მოცილება

სიამისგან მიმკვდარებულს!

ენებით ხელში იბნიდება

და სოფლისგან იწირება!

ნანო შემოაღის

ვიშ, დღეოფალო! რა ყრმა არის მოსული
შენთან!

ძნეო ვინ არის იგი?

ნანო ვინაობა ვერ გამოვკითხე ..

მისდამი რაღაც მოკრძალებდა ვიგრენ მე გველში
და ვერ მივბედე! ხოლო ერთხელ

შორიდან ვკვირბტე

და რა ტანადი, რა ღამაში იყო ქაბუჯი.

მერე თვალეზი? უნათებდა, სხივებს! ისროდა

ხავერდოვანის ტანსაცმელით მოკაზმულია.

შავ ქულზე ფრთა აქვს, წიღზე ხმალი და
კვლავ ხანჯალი.

ხელთ უკავია ელოსის ჩანგი ცხრაძალი.

თვისი მერანი მოშორებით მიუზავს ხეზე—

ღვთაება არის, დღეოფალო, თვისის მშვენი-
ბით!

ძნეო აბა, სარკმილიდან გადავხედავ!

ნანო მოვიპატივით.

შენი ქიშკარი თუ კი სხვა დროს კარდია იყო,
ახლა მას რისთვის დაუკეტე?

ძნეო განგებ, ძვირფასო!

სარკმელს ვამოაღებს და ვიდაძახებს:

ჰე, მომღერალო! ვინ ხარ, მოთხარ! სიდან მოსულხარ?

ეგ ჰანგი მამცნობს, სიყვარულით ღრმად გამსკვეალულხარ!

მაგრამ გაბრუნდი! დასალუბად შე არა მსურხარ!

ჩემთან არ იცი, რა მოგელის, განა? არ სწუხხარ?

ნანო ახ, რათა, რათა? აქ შემოსვლას რისთვის უკრძალავ?

ეგ მაგალითი, დედოფალო, პირველი არის!

ძნეო განგებ! რას იზამს! დაე, ჰპოვოს დამწვარმა გლოვა!

ჩემია, ჩემი! უარს ვეტყვი და უფრო მოვია! მღერას ვინც კი ჩემს ზაგეს ეამბორება,

იგი ამ სოფელს განეშორება!

ჰანგოს ხმა

ო, შენსა ახლოს თუნდაც მოგვედო გაუხარელი, სულ არ ვიღარღო, შენს მზეს ვფრცავ და შენსა მთევრს!

სულ არ ვიღარღო, რადგან ვიქმენ შენი მნახველი!

რამ სანუგეშო უთხარ გულსა შენთვის მღელვარეს!

ძნეო დაღონებულო, უკმაყოფილო ახ, ჩემო ნანო! ესეც მომბეზრდა;

რომ ჩემს მშენებებს ემონებინა; ჩემთვის უსაზღვროდ თავგანწირულნი

ვნების ტალღაში იღუპებინა.

ერთხელ მეც მსურდა ისეთს შევეყროდი, რომ მას დაეპყრო გრძნობა გულისა;

ჩემზე ეუფუნა. ვით ნებით ძლიერს, შემესევა სიტკბო სიყვარულისა.

შე ბატონს ვეძებ და ხელში მრჩება მონა საბრალო, მონა ძლეული;

ჩემზე მეტს ვეძებ და მცირე მხედება— ნუ თუ ბედი მაქვს ესრე წყუელი?

ჰანგოს ხმა

ეჰა, მიჯნურო! შენსა მკობელს მომეც მე ბინა! იგი მაქმარე, რაც თვალთავან ცრემლი მედინა!

მიმიღე ახლოს შენის ეშხით ესდენ ძლეული! მომეც გზა მცირე, სიყვარულით

ძნეო აჰა, არ გვისმის, ძლეულიო! უკვე ძლეულა!

ნანო გული ჰქონია, როგორცა სჩანს, უმწიკვლო, ნაზი!

მოდ, ნუ მიწყენ და გაეუხსნი იმ ჰაბუქს კარსა!

მისი ძახილი მოთქმასა ჰგავს და გლოვის ზარსა!

ძნეო სარკმელიდან მსწრაფად მოტრიალდებამაშ წადი! მაგრამ სურნელ წყალში

ჯერ აბანავეთ. მოკაზმეთ ტურფად, ჩემს დარბაზში შემოიყვანეთ.

და მეც მანამდის მოვირთოვები, .. იგი სარტყელი არ უღდება მჭვირვალე კაბას. სხვა მოიტანე!

ქამარი მომეტ, ეგვიბტე— მა რომ მისახსოვრა. ჩემი ფლოსტები დამავიწყდა საწოლ ოთახში.—

მამაკაცს უნდა მოეწონო, ისე მოირთო. ქალის პირველი საკითხია კოჰწიად ჩაცმა.

კვლავ სარკეში კვლუტობს. ეს გამჭვირვალე კაბა მართლაც საუცხოვოა. ჩემი სხეული მე თვით მომწონს

მასში მკერთომარე. აბა, აწ მზად ვარ! ჩვენს სალოცველს მსხვერპლი შევსწიროთ.

ტკბილის გალობით ძლიერება მისი ღაღად ვყოთ.

ვნების ღვთების ქანდაკ ორპირად ჩაუწყვირებულბინა. გალობა. მუსიკა. ძნეო უთუში სდვას. გალობენ.

ძნეო. ვნების ღვთაებავ! შენს წინაშე ლოცვას აღვავლენთ.

ამალა გალობს ვნებავ ძლიერო და ნებიერო!

შენშია გრძნობა, შენშია გული.

შენით გვაქვს ტრფობა და სიყვარული!

ძნეო განთიადისას მიკრძალვებით ვაქებთ შენს სახელს

ამალა გალობს ვაქებთ შენს სახელს, აღვავარობთ რა ხელს!

გადიდებ მარად. შენ გვექმენ ფარად!

ძნეო შენი ერთგულნი ღაღადსა ვყოფთ შენს ძლიერებას!

ამალა გალობს შენა ხარ წყარო

დაუშრეტელი,
 და სანეტარო
 ჩაუქრობელი.
 შენა გმორჩილებს
 შთელი სოფელი —
 იდიდოს მარად შენი სახელი

გალობენ და თან ხელჩაიკიდებულნი ცვეთი ვარს
 უვლიან. ყვეილებით შეამკობენ ძველს და სიმღერით
 გაღიან ძნეო მარტო რჩება ძველის წინაშე თავდაპირილი.

ძნეო ო, შენ, ღვთაებავ სინატრელო,
 მარად ცხოველო!

შენა ხარ იგი, შენს ერთგულს რომ
 ძალას მანიჭებ!

შენის უშრეტის ცეცხლით ვგზნებ
 გულს მგზნებიარეს,
 და შენს ტალღაში თავსა ვიშვებ
 ნორჩის სიცოცხლით!

განთიადისას ლოცვას გწირავ,
 იყავ კურთხულ!
 ძველს მუხლებზე ვფევვა

შენა ხარ ჩემი მფარველი და დიდი სავანე,
 შენს ძლიერებას ამდინარებ ჩემს ნახ ძარღვებში,
 შენ აქლევ მარად ჩემსა თვალებს მომხიბვ-

ლელობას,
 რებლად.

შენ მიგზნებ ტუჩებს, მოარშიყის საამბო-
 შენ მინთებ ლოყებს აღისფერად და მხდი
 მხურვალედ

შენით შემეჭმნა მე სიცოცხლე ესდენ საყვარელ,
 შენ შეძლიერებ სუსტარსებას მამარჯვებ ნებ--
 იყავ კურთხეულ უკუნიითი უკუნისამდე!

მე ოდეს ვკოცნი, იგი კოცნა შენგან მეგ-
 ხნება!

მე ოდეს ვცეკვავ, იგი ცეკვა შენ შთამაგონე,
 როს ვიღიმები, ის ღიმილი შენ დამიმშვენე!
 ჩემი აღერსი, ჩემი ხვევნა, თვალთა ჟუჟუნო,
 ვნების ღვთაებავ! შენგანა მაქვს თანდაყოლილი!
 იყავ კურთხეულ უკუნიითი უკუნისამდე!

ნანო შემიადის მიიღებ სტუმარს?

მეზობელი

(გაგრძელება იქნება)

ჯარის კაცი ისაკ ზ. მჭედლიშვილი

„გემოს“ კვასის ქარხნის დამფუძნებელ-წევრობანი, ოს-
 მალეთის საზღვარზე ბრძოლაში დაპირილი და ბაქოს
 საავადმყოფოში გარდაცვლილი. დაკრძალეს გასულ
 კვირას 13 იანვ. კუთხის სასაფლაოზე კუბო გვირგვი
 ნებით იყო შემკული. ერთ მთავანზე ეწერა:

ქვეყანა ბურჟუს მოგცავს,
 თოფ-ზარბაზანი გრიალებს,
 სვავები გაცის სასხლას სმენ,
 ფორანი მადლა ტრიალებს!
 მზე აღდრ ბრწყინავს წინადადებ,
 ზიარზე გადგურავ; ძაძებო,
 ზოგი შვილას სწუხს, ზოგი ქმარს,
 მამას სტირინა ბაღლებო...
 და შენ დაქსნექერი ბიძაშვილს,
 ტანგმირუბე...“ და სხ.

შავლე მჭედლიშვილისაგან

ძეგესეს პასუხი

ქვეყანა იღუბებოდა, დასდგომოდა წამი
 უკანასკნელ, დღე განკითხვისა, დღე საშინელი.
 და ოდესღაც ძღვევამოსილი, ყოვე-
 ლივეს შემძლე ძვესე, ახლა ხიხითებდა; უხა-
 როდა ქვეყნის დაღუბვა-განადღურება.

მე, უხსოვარ დროს, ცად ანაფრენმა,
 ჰაეროვანი ფრთებით გამოუქროლე ძეგესე და
 შევეკითხე:

— ძეგესე, რას ჰპარობ? განა ღვიძო
 შვილის დაღუბვა განადღურებას?

— ჰო! ეხარობ მის დაღუბვას?— მომკა.
 პასუხი.

— და გ ნ რად?

— სანამ სიცოცხლობდა, მუდმ ვ ცრემლს
 ვღვრიდი, ოდეს ვხედავდი მის არარობას და
 ახლა კი...

გულმა ჩემმა ველარ მოითმნა,
 აღარა მსურდა მესმინა მ სი შემდეგი სიტ-
 ყვები, შემეშინდა ცული, დასაძრახი არა
 ეთქვა რა, რადგან წინად მეც იმ ცხოვრების
 შვილი ვიყავ დ მიყვარდა იგი. მოვშორდი.
 ძირს კი ვხედავდი, ქვეყანა იღუპე-
 ბოდა...

ნ. კეცხოველი

სასაფლაოზე

შემოვიარე სასაფლაო, მკვდართა სამყარო, მარად მდუმარე, მოწყენილი და სამწყურბარო. იქ იღვწენ მდიდართ მატურები გასაკვირველნი და ფიცრის ჯვრები, საწყალ კაცთა მომგონებელნი. მაგრამ ყოველი ქვის წარწერა მხოლოდ იყო ეს: „მოგვიგონებდეთ და ჩვენს ბედსა ყველა ტიროდეს. ბედნიერებით უკვდავებას ვეღარებოდით, დღე დამდებოდა; დილას ხარბად ველოდებოდით. მალე გათავდა სიხარული, ჩვენი დროება: — ბინძურ მატლებმა მოგვილოცეს ამოცება.“

აღსდექით მკვდრებო! დაუარეთ კარიდან კარსა და ეგ უთხარით ყველა ცოცხალს, მზის მაქებარსა. მაგრამ იცოდეთ საფლაოში მიღს ფუქად მოსცდებით: არ დავიჯერებთ, ვიდრე თქვენებრ ჩვენც არ მოვკვდებით!

ი. მჭედლიშვილი

მ რ ი ს უ რ ა თ ი

ფრთხვ ავანგლული ნელი სიო თავს ევლებოდა საუცხოვოდ გაფურჩქენილს, აკვირებულს ბუნებას და მოფარფატე ლადი ქროლით ტკბილად აქრეოლებდა. ნანაობდა ბუნება, ნანაობდა ტიტო, მწვანე წიაღში სანეტაროდ განრთხმული, და ბუნებასთან ერთად ჩუმ ზვიმს ეძლეოდა... „ტიტო, ტიტო...!“ გაუელვა სიციქმანით დაფერილმა ხმამ და, გრძნობათა ბურთიან მოცულ ტიტოს, ჯადოსნურად მოლიმარი სურათი განუსახიერდა. ხატების ციური მშვენებით ტიტოს თვალეში აუფუფუნდა. მოკუმული ბაგე იმგვარად აუთრთოლდა, თითქო იახნდა: „ღმერთო! ვინ შესწვდეს შენგან ქმნილს ესოდენ მშვენიერებასო“?.. გაუმადლრად სკვრეტდა ტიტო ლამაზს. სკვრეტდა ვატაცებით და მოდუნებულ ძარღვებში სიცოცხლის ჩქეფი ფურჩქევოდა. გრძნობით აღსავსე გული იდუმალ სიმეგბს ხმაყმედილად აყდერებდა და სიმთა უღანო ბგერაში ირთვებოდა კდემამოსილი ასულის ქება:

„როგორ უქროლავს, წყუფეს, აბრეშუმის თმა მარმარილოს დითილ მხრებზე.“

„როგორ უკრთიან, მცინარობენ.

პოდპოლკ. სერ. რ. ხუნდაძე უფროსი ექიმი, ვარშავასთან დაპროლი მარჯვენა ხელში. განკურნების-თანავე მომქმედ ჯარში დაბრუნდა.

ვერცხლის ტბაში მოლივილივე გიშრის თვალები.

„რა რიგად ჰვარენ ფოთლის ბაგენი, მიჯრიდ მიწყობილს ბროლის კბლღებსა.“

—ქეთო! შენ ხარ ეგ წარმტაცი მოჩვენება?—ვაშობიხა გრძნობით ნაქარბმა ტიტომ და... გაქრა წარმტაცი მოჩვენება, გაქრ ქეთო.

ბნელოდა. გაავზნებული ქარი გულსაკლავად ზუზუნებდა, შექრილი სახლის კუნჭულში ოხრავდა, კენესოდა.

შავი ფიქრებით გარემოცული ტიტო იჯდა სავარძელში გამტვერიანებულ ფანჯრის წინ და თავის ბედს კრულავდა, სევდიანი, სედვის ყორნებით უმოწყალოდ იკორტნებოდა... „ტიტო, ტიტო!“ გაუელვა ნაღვლიანად ამოძახილმა სახეობა და მწუხარე ამოძახილს თან მოჰყვა მოჩვენება ქალი: დაშრეტილი თვალებით, დაღეკილი თმით, ფარალაღა კბილებით, აფორიაქებული წარბ-წამწამით... გულბრაზიანმა ქარმა ფანჯარას მძლავრი ტალღა შემოკრა და ააწყრილა. ტიტოს ფიქრები შეუშვოთა... გაქრა ხეული მოჩვენება, გაქრა უგვანო ქეთო...

გ. დათიაშვილი

კახეთის რკინის გზა

იორის ხიდი 60 საყ. სიგრძისა

თითქმის თექვსმეტი საუკუნეა, რაც წმ. ნინომ ახალი სუფულის სხივი შეიტანა კახეთში და ერი სულეორ განახლების გზაზე გამოიყვანა..

დღეს კი, ამ თექვსმეტი საუკუნის შემდეგ, ქართველთა განმანათლებელის სსენების დღეს, კახეთისკენ გაჭქრლად რკინის გზის მატარებელმა, ქვეყნის ნივთიერად წარმეტება-აღორძინების საშუალებათა გამოტარებულმა...

14 იანვარს დაიწყო კახეთის რკინის გზის დროებითი მოძრაობა...

გავიდა ზირველი მატარებელი და ტურფა კახეთის ლად მცხოვრებელი შეჭწივლად, გამოიდგობინა, განახლებასა და წინსვლის გზას დაადგინენ, ნივთიერად აღებ.მიცემობის ფერხულში ჩაებნენ, კულტურულ სვლას გაჭქუნენ...

კახელთა შანწარმოებამ გარეშე ბასარი უნდა იხილოს, გარედ გავიდეს და საკუთარ ნაშრომს ფასი დასდოს, ბუშტა-რი აუჩინოს.

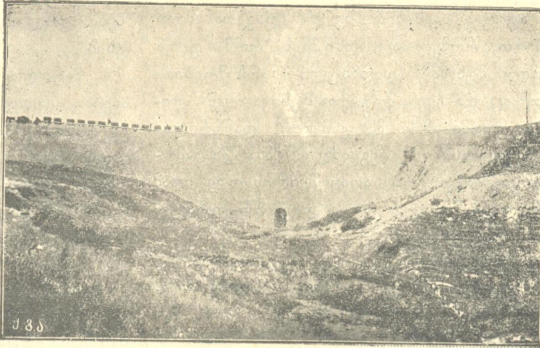
შ.ნ მოკლათებულ ქართველ ინტელიგენციასაც საშუალებად უძლევა, ახლად მინდ შეინწავლოს სამშობლოს ერთი შეიპვლუტესი კუთხეთაგანი ..უკვე სოფელი და

ბას უკავშირდება, დაბა ქალაქს... ქვეყნის შუა გულს და განზიდ ნაწილთ შორის კავშირი იბ. მება... და მით ქვეყნის ძარღვის ცემა ძლიერდება .. და მიტომ უფრო გვიხარია ამ გზის ამოძრავება, რომ იგი გავანდიდა ქართველთა თანხრობით—ქართველი თავად-ახურობის მოწადინებით, აქციათ დიდი ნაწილი მასვე ეკუთვნის, ე. ი. რკინის გზის ბატონ-პატრონი ქართველობა... ეს მოვლენა გვიჩვენებს, რომ ქართველი თავად-ახურობა კარნაკტორილ ცხოვრების თავს ადწევს და ცხოვრებაში სპობრძლეულ თანა-

მედროვე იარაღით—საწარმოებ-სამრეწველო იარაღით—აღურდება...

სინან თვითმოქმედების გზაზე გამოვდივართ... ეს კი თავდება ჩვენის აღორძინებისა... ამიტომაც დღეს ვაჯლად გვიქვს მადლობით მოვისხებოთ ისინი, ვინც ეს საქმე დაიწყო და აღსრულებაშიაც მოიყვანა, სიტუტას საქმედ აქცია... მადლობით მოვისხებოთ ის შვიი მუშებოც-კი, რომელთაც ერთი ქვა მანინ ჩააკვდეს ამ გზის საძირკველში, ერთი ბელტო მანინ გაადაზრუნეს...

გისარადეს, ჩემო ტურფა კახეთო! თექვსმეტი საუკუნის წინად თუ სულეორ განახლებას,

ჩალაუზნის ქედზე

ახალი სჯულის მიღების ზანმა დაგირეკა, დღეს ნიუთაერ აღთმინების, ეკონომიურ განვითარების ზანა გირეკს...

მაშ ფხიზლად და მარჯვედ, რომ ამ გზამ შენ განსრუგებლად და ანს დაჯგარანს, შეკმატონ რაშე და ანს დაჯგარანს...

გზა მშვიდობისა, ჩემის სამშობლას განახლების გზაია!..

იოსებ არჩმათიელი

კოკი პ. ფოცხვერაშვილის პონსარკაშვის ბაგო

ჩვენ წინა წერილში დავპირდით ფუგას (მუშლი მუხასა) გარჩევას, მაგრამ ჩვენდა დამოუკიდებელ მიზეზებისა გამო წერილი უაგვიგვიანდა, ამ ხნის განმავლობაში-კი მუშლი მუხასა მეორედ იყო ასრულებული 20 ქრისტეშობისთვის და მსახალხო ფურცელშია უკვე მოასწრო პიესის დაწვრილებით გარჩევა, როგორც თეორეტიულად, აგრედვე იდეურად; ამიტომ ჩვენ დავგერჩენია მარტო იმისი თქმა, რაც სხვებს არ უთქვამთ, ან კიდევ ნაკლებ უთქვამთ ამ ფუგაზე. *)

ბ. ფოცხვერაშვილის ფუგა არ ეკუთვნის ნაწილს, ანუ სასტიკ ფუგას, რომლის ფორმაც აშენებული უნდა იყოს სასტიკ კანონებზე; იგი ეკუთვნის თავისუფალ ფუგას, სადაც თემად აღებულია მუსიკალური ნაწარმოები (ამ შემთხვევაში მუშლი მუხასა), ფორმა-კი მიცემული აქვს ფუგისა.

აქ ჩვენ საესებით უნდა დავეთანხმოთ იმ პირთ, რომელთაც აღნიშნეს, რომ ფუგა „მუშლი მუხასა“ დიდებული ნაწარმოებია მართლაც და ჩვენ ვოკალო-მუსიკალურ ლიტერატურაში ამისი მხგავსი არა დაწერილარა ამ ფუგას ჩვენ შეგვიძლიან მხარში ამოუყენოთ მხოლოდ ბ არაიციშვილის ოპე იდამ „თქმულება შოთა რუსთაველზე“ რეჩიტატი-

ვი, **) რომელსაც ჩვენ თავის დროზედ არ შევეხეთ, რადგანაც მთლიანი მსჯელობა ოპერაზე გადავდეთ იმ დროსთვის, როდესაც ბ. არაიციშვილი შეძლებას მოგვეცემა მოგვესმინა მთელი ოპერა. ამ რეჩიტატიეში შეტანილია (თუ ხსოვნა არ მდალატობს) კახური ჟანრულია (მოკლე სუფრული) და ბ არაიციშვილის საუცხოვოთა აქვს შეზავებული.

ეს რეჩიტატიე და ფუგა რომ დაუპირო-დაპიროთ ერთი ერთმანეთს (იდეის გარეშედ, მუსიკალურ ნაწარმოების მხრით), ძალიან ძნელია სთქვას კაცმა, რომელი სჯობია. რეჩიტატიეს აქვს მთლიან სიკარგესთან ერთად ისეთი დადებითი თვისებები, რომელიც არა აქვს ფუგას, ფუგას კიდევ აქვს ისეთი კარგი მხარე, რომელიც არა აქვს რეჩიტატიეს. მაგრამ ამ დეტალებზე ვილაპარაკებთ მიშინ, როდესაც გავარჩევთ ოპერას „თქმულება შოთა რუსთაველზე“, ახლა-კი დაუბრუნდებით ფუგას.

ბ. ფოცხვერაშვილის შემოქმედებას თავის ფუგაზედ უკარგესი არა შეუქმნია-რა. აქედან ნათლად სჩანს, რომ ბ. ფოცხვერაშვილი თავისი თანდათანობითი ვარჯიშობით ხელს იტყის კომპოზიციების წერაში. რაც უფრო მეტს ისმენთ ფუგას, მით უფრო მეტს შთაბეჭდილებას სტოვებს თქვენზე. ფუგის იდეის თანდათანო განვითარება და მერე ამ იდეის სავსებით გავლა (მუშლი დიარჩო, მუხა გადარჩა) საუცხოვო და დამაკმაყოფილებელ გავლენას ახდენს, ისეთს შთაბეჭდილებას, რომელსაც სტოვებს ყველაზე დვითის შემება გოლიათთან და უკანასკნელის დამარცხება...

მართლაც მუშლის აპრობლემა გოლიათსავით დიადია, მაგრამ ამასთანავე ფაქიზი. ეს პრობლემა შეიცავს არამც თუ საქართველოს გარეშე მტერთან ბიძოლას, არაშედ თვით მარადისობას, კაცობრიობის ურთიერთ შორის ბრძოლას. ამიტომ საშიშია, როდესაც

*) ფუგა — ისეთი უმღელსი მუსიკალური ფორმა, სადაც მელოდია, ანუ თემა იმღებება ჯერ ერთ ხმაში, მერე რიგ-რიგად გადადის სხვა ხმებში და ამ რიგად იგი ხდება მთელ მუსიკალურ ნაწარმოების შინა-არსად.

**) რეჩიტატიე — ისეთნაირი სიმღერა (ჩქარი, კითხვისებური, რომელიც აუცილებელი მუსიკის თვისება-ღირებულებას მილოდინას და რითხს მხარს უქცევს და მხოლოდ იმას ცდლობს. ტექსტი, ანუ სიტყვის შინარსი გამააშუქოს და ნათელჰქოს, ბ. ს.

პოლკოზორ.
გას კეთილაძე

პოლკოზორ.
შალვა პაპავა

პრუსიის სამღვარეულო რეზერვში დაბრუნების, განკურნების შემდეგ ბოძოლის ველზედ დაბრუნდნენ.

პატარა კაცი, კომპოზიტორის სახით; ეკვეთება ამ გოლიათისებურ იდეას და ლამობს მის დამოაზრებლას.

მაგრამ როდესაც ქართველ ხალხის ჰენი-ამ ერთ ლექსის ტაეპში და ერთ მუსიკალურ ფრაზაში მოათავსა მთელი საქართველოს ისტორია და თვით მსოფლიო მარადისობა, და როდესაც კომპოზიტორმა ეს პატარა ჰენის ამონაკენსი გაშალა, ვაკემა, ვაფართოვა და დიდს ჩარჩოში ჩასვა, ამასთანავე თემატიური განვითარება პიენისა ისე ნათლად გამოხატა, რომ მუშლიში ყრულ ჩასახული დიდი იდეა ყველასათვის თვალსაჩინო გახდა,—ეს ისეთი უნარია, რომლის შემდეგაც ყველა თავისუფლად ამოისუნთქებს და ვაშას დასძახებს კომპოზიტორს, რომ მან ასე საცემბით სძლია თავისი მუსიკალური თემა და მასში დამარხული დიდი იდეა.

ბეგრსა ჰგონია, ფუჟა ძილიან ვაკეიანურებულაო. პირიქით, აქ არც ერთი მუხლი, არც ერთი ნოტა არ არის მეტი. როგორც პოეტურ ნაწარმოებს აქვს თავისი ნაწილები, ეგრედვე მუშლი მუხასაც; როგორც დიდს იდეის განმასახიერებელს პოემას. აქვს თავისი შესავალი, თხრობა, განვითარება და ნასკეი. და სწორედ ეს პიენის სული ცხადა და ნათლად არის გატარებული ფუჟაში.

ასეთია ბ. ფოცხვერაშვილის შემოქმედება თავის ფუჟაში; ასეთი მთლიანი, ღრმა და სასიამოვნო მოსასმენია იგი სხვა მელიოდებში, რომელსაც-კი კომპოზიტორი ხელსაჭკიდებს და ამუშავებს.

მაგრამ როგორია კომპოზიტორი დიდი სიმფონიურ ნაწარმოებში ამაზე შემდეგ

„თავის განსუქვა“*

(გურული სენა)

დედაზე, შეილი ქალაქში შეაფდეს, იმდენ ჯამაგირს იბეზდეს და სხვად ღობილას მარადის ფრას არ შექნადეს — აგია სანართალი? ვიფიქრე: რად უნდა დამემართოს ამ უკაინობის დროს, ავალ სკაღანდოთ** თბილისში, შეიღისც ვნახავ და ერთ-ორ კანკეის ფრასაც მომცემს მუთკი. ეგედი ქალაქს; შიგედი მალასიაში, დგენასზე ჩემი შეილი და მივაქურთ კაღასკონცად, მარა თქვენც არ მომიკვლეთ: ხელოვანი ჩემომართვა და კონცა ღირს იკადრა. წევედით თასში, ვგათხე მიხეში და აგია მითხრა: თქვენც იმისა არ გაკოტე, რომე ამხანაგები ტანცინებენ და ახლა, თუ გინდა, ასი ტობას გაკოტე. ამ დამეს წამიფუნა ვინცხა ზღაქ-მასტრთან, გამუქეს თავი, მიმიფუნა შინ, ჩამავცა მთორე სედი მისი ტანისამოსი, გამიკეთა რაცხა დასაღუზავი უკანასკლის გაღურსუკი... ვესემწე: — ა, შენი ჭირიმე არ მინდა მავა ხანუტი კისერში, მარა რა ბრძანება! არ თქნა და არ დამიკურა: ახელამ იმისთანა აგვალზე უნდა წამიფუნა, რომე მავი თუ არ გექნა კისერში, ისე არ შეგაშეგებნო. წამიფუნა, ბატონო, რაცხა ჰრბავაშვიტის კელემბა ვოფილა: მავედით რეკუეთში, დასხმავ ფოტკა, ისე ზაწე ჭიჭა იყო, რომე მართუე ზირი გამიმწარა. ენის კალტეს არ ტადანცელებია, მერე ვინცხამ დეიძას: „ტანცინობა იწყებაო, დოუტეს რეუსიკა“, კეიქნა ჩემი ვუ-ბატონი, ხეორა ფერხულმა და ხან ერთ ქალს მანაწარწავლებდა თქით და ხან მთორეს მანაწარწავლებდა ჭით. რავაც იყო გაათავის აგია უთავადო კვიტრირი, ვახსში ვჯამეთ და წიგედით შინ... მერე ფარასზე ჩამოვადე დაზარაკი და ასე მითხრა: ფუღი ახლა ერთი კანკეი არ მქვს და როდეს სოფელში წასვალ, მისინ გამოვცხანებო. რა უნდა მქნა, რავაც იყო ტის ფუღი მიშასა და ქე გამომიშუა შინ ცარიელ-ტარაელი ამისთანაე კაღანდა რომ არ გამთენებოდა კი შეგნია სტორეი. კანცამ დანია ხთანებელა გააზო, ქვეყნა შეიარა და იგინც ერთი თავისი განსუქვისა?!

რ. ჯიბილა

გ. საყვარელიძე

*) თავის ვაქრება. **) სახანწლოდ.

„სიტყვა“ გრიგაშვილის კოფიაჟი

(გაგრძელება.—იხ. „თ. და ც.“ № 2.)

სწორად ეს სიმამრე, ახრის გამოთქმელობით გამოწვეული, ისე შევადგება, რომ მკონანი ქმნის რუსიტუო ლექსსა. იგი უნქერის საქართველოს ტურთა მრავალფეროვან ბუნებას: მის უღრან ტუეებს და მუერო ჭალებს; მის საღ კლდეებს და შუე უამირ მაწას, მის ტურთა ვეფილოვან ბაღნას და ცაღხურულ ქედებს, მის მღორე, ქუე-მორეულ მდინარეებს და მღორე მტკვარს; და მკონანი ამ დადა მრავალფეროვანი სანახაობის წინაშე ძლიერ ექსტაზს განიცდის, მოზღვაუებული გძობაბა ატუეეებს მას, და მეტრეულ მკონანს მღუმარდა ზღას:

აბა, მითხარ, როგორ ეპო, როგორ ავიწერო?

სიტყვებს, სიტყვებს ვერ ვპოულობ შენსა შესატერსა!

დავლუმდები და დუმილით გეტყვი ყველაფერსა.

მკონანს შეეძლო, რასაკვირვებდა, აქწერს საქართველოს ბუნებას, მკრამ იგი ამისთვის შაბლონს ვერ მიმართავს, იგი სულ მუდამ გაურბის ტრადიციით შემუშავებულ სტილს; მის სურს თვისი ინდივიდუალი განცდანი, ინდივიდუალისავე სიტუეებში ჩამოაფაბოს, მკრამ სწორად მკონანს განცდანი სიტუეებში არ უაღბდება და იგი ამ ტრადიციას მღუმარედ განიცდის. მკონანის დუმილი სრულებითაც არ არის მომასწავებელი მისი სისუსტისა, არამედ ეს პირველი ეტაბა მისი ინდივიდუალობის ფართოდ გაშლისა. მკონანი ისე ართუერ არ ხანიათებს ჩვენს სახლ მწერლობას, როგორც მონაბეზრებული ერთფერობა: ერთი და იგივე შედარებანი, ერთი და იგივე სიტუეები და სახეები; სწორად მკონანი ისე დაზონება ტრადიციულად შემუშავებულ სტილს, რომ თვითონაც არ იცის, თუ ვის მოსტყა მან სიტუეები და სახეები; ეს ერთფეროვნება და ერთი და იგივე სიტუეების განზორება, უაღბობის და სუსტი გონების მომასწავებელია. სწორად შეგზვდებათ ისეთი სიტუეა, რომელიც ძლიერ, კეთილმოვანი, და ნაილად სტაუს იდეას შიე ჩამარხულს, მკრამ მისი ხმალება ამტკიცებს, რომ იგი იდეასთან

ერთად არ შობიდა, არამედ მხოლოდ წინასწარბაა უვეე შექმნილ იდეის გამოსახატვად; ეს მოვლენა კი ძლიერ ცუდ შთაბეჭდილებას სტრუეებს შიეთხველზე და ძლიერი ინდივიდუალი მკონანი გრამაშეილი ისევე დუმილს არჩევს:

ო, მირჩენია, მშენიერო, დავლუმდვით ქვა,

ვიღრე უაზროდ ის დავსწერო, რაც უპვი ითქვა.“

რადგან ჩვენი ფსიხიური მოვლენები აბიექტიურად განუშორებელი და გამოთქმეულია, ამ ტრადიციის წინაშე ბევრი მკონანი ისევე დუმილს არჩევს. ტუეტრეემა და მწერალფილოსოფოსმა მეტრადინკმა მთელი ტრადიციები უძღვნეს სიჩუმეს. მეტრადინკის აზრით, ჩვენი ფარული ფსიხიური ძალა მხოლოდ სიჩუმეში ამაკრავდება: „თუ თქვენ გსურთ რისიმე გაკება და მიწლია, იყავით მღუმარეა“. ჩვენ არ ვიცნობთ ერთმანეთს, სწერს იგივე მეტრადინკი ერთ თავის მეტობარზე, რადგან ჩვენ ერთად არ განვიცდა მღუმარებათა „ამსევე სწერს ჩვენი მკონანი:

იყავ ჩუმი, არა რა სთქვა, ვით გულცივი საფლავის ქვა!

ეგ უსიტყუო შენი სუნთქვა ჩემ სულს უფრო ასხივონებს.“

ეს დუმილის გამოვება უმთავრესად გამოწვეულია პოზიტიური მიმართულების სისუსტით, რომელსაც არ ძალუძს ფარდა ხანდოს მსოფლიო საიდუმლოებას, რომელიც მარად სიფინქსიოთ აღმართულა კანობობობის წინაშე და აკვირვებს მის გონებას. მკონანს სურს მხოლოდ ინტუიციის საშუალებით, რომელიც მხოლოდ დუმილში ამაკრავდება, შეაიოს ის საიდუმლოების სეკრანი, რომელიც მსოფლიოს ბადაფარებაა.

რლიად, მე ვსლუმე და ამ დუმილით ვსთქვი ყოველივე.“

სწერს გრამაშეილი, მკრამ მკონანს ავიწვდება, რომ მისი დუმილით ლაზარავი, დუმილადვე რჩება, არა თუ შიეთხველისთვის, არა-

მედ თვით მგოსნისთვისაც. რადგან ჩვენი გამოუთქმელი იდეა, რომელიც დემოქრატიზაციას, ხორცს ისხამს მხოლოდ სიტყვებში, ჩვენ შეგვიძლია ადებუქდით იდეა, სიტყვებში ეძლევა მას ნათელი გამოხატულებას, მხოლოდ სიტყვის საშუალებით, ჩვენი წარმოდგენა იქცევა შეუქნებლად.

მის. აბრამი შვილი
(გარბელები შემდეგ ნომერიში)

სხანის გუშაპი გელქო აჯიმაგულოვი

თელავში გარდაიცვალა და 8 იანვარს მიწას მიიბარეს ქართული პრავინციალური სსენის ერთი დაუხარებელი მუშაკთაგანი, გელქო სიმონისძე აჯიმაგულოვი.

მელქო ტომით სომეხი იყო, ღარიბ დედ-მამის შვილი, ცხოვრება თელავში სკოლური სწავლა-განათლება სრულიად არავითარი არ მიუღია, ქართული წერა-კითხვა თავისის მეცადინეობით შეისწავლა; სომხურიც იცოდა, მარამ სრულიად არ ენერგებოდა ამ ენაზე ლაპარაკი. ბევრი ლუბპირ-დამცირების შემდეგ, როდესაც წაბიზარდა, მისი ყურადღება უფრო ქართულმა წარმოდგენებმა მიიზიდა; იქმდისინ შეუყვარდა თეატრი, რომ მისთვის აღდგომა იყო, თუ წარმოდგენის აფიშებს კი გააკვრევენბდენ; თეატრის სიყვარულით გატაცებულს პატარა-პატარა რომლებსაც ანობდენ ხოლმე. მაკე საზოგადოების ყურადღება მიიქცია და ბოლოს საკუთარი ხელმძღვანელობით ჰმართავდა წარმოდგენებს, თელავის სსენის მოყვარუთა დახმარებით და თბილისიდანაც ხშირად იწვევდა მსახიობთა გასტროლებზე. მისი შემწეობით, თელავისა და მის მხარის სოფლების მცხოვრებთ თითქმის თბილისის ყველა საუფრთხო მსახიობი უნახავს; ასე რომ ანტრეპრენიორის სახელიც დაიგდო: დიდი სიყვარული და ნდობა დამისახურა საზოგადოებაში: ყველასთან დაახლოვებულ იყო და არავითარი კრება, შინაური საღამო, სა-

ზოგადო ნაღიმები და სხვა ისე ვარ გაიმართებოდა, რომ თეატრის მისაცემად მელქო არა ყოფილიყო მიწვეული. წარმოდგენები ხომ ისე ვერსად გაიმართებოდა სოფლად თუ ქალაქად, რომ მელქო არ ჩაერიათ და ესეც სიათვნებით, დაუხარებლოც და სრულიად უსასყიდლოდ მონაწილეობდა ხოლმე. ასე იქცეოდა, რასაკვირვლია, საქმის სიყვარულით, ანუ, როგორც საქუა გაიძახის „მსხვერპლში“—სოფლის გულსისთვის. საკუთარი არსებობისთვის ერთ ხანად ხასტროროც გააღო, მაგრამ ამავე დროს თეატრს არ ღალატობდა: ვინც ხელს დაუქმებდა, მუდამ ზნად იყო დასაზარებლად. რაკი საზოგადოების ასეთი ყურადღება დამისახურა, არ ვიცი ზოგიერთებს შემურდით თუ როგორ იყო, გადავიკიდნენ—თუ აფიშში მელქოს სახელი იქნება, წარმოდგენას აღარ დავეწყრებთო.. მელქო ბევრს თავის მოწინააღმდეგეს კრიკში ჩაუღდა, ბოლო ხანებში ტამრები მოეშალა, მოიღალა და სრულიად თავიც მიანება თეატრის საქმეებს. ტამრების მოშლამ იქამდე მიიყვანა, რომ სიღამბლე დაემართა, მთელი ორი წელიწადი ლოკინად ჩააგდო და ბევრი ტანჯვის შემდეგ გარდაიცვალა

პროვინციის ქართულ სსენას მ. აჯიმაგულოვმა შემდეგისა და გვარად დიდი ამაგი დასდო და ხელის შემშლელი რომ არ ჰყოლიდა—უფრო მეტსაც გააკეთებდა..

დაუვიწყარი იყოს, ხსენება შენი, სსენის თავგამოდებული მუშაკო!
ი—ელი

ლიქცია

გვგებ, ეველა ჩემი ნათქვამიდან ნათლად სხანს, თუ რა დადა მნიშვნელობა აქვს სენიქვას მსახიობისთვის, ტალამს სთქვამს: მისახიობა, რომელიც თამაშობის დროს იდეება, უცინაა. რაც უნდა გავტაცით რადმა, არსადეს არ უნდა დაევიწყეთ, რა დიდი მნიშვნელობა აქვს სენიქვას დიქტაში, არ უნდა დაევიწყეთ, რომ თუ დროზე არ შევისურთქეთ, თუ თანხარად არ გამოვიყვარებთ, თუ თვითველად ასოს, სიტუვას იმდე ქავრს ან მივსხმარებთ, რამდენიც სწორია (არც მეტს, არც ნაკლებს), როდეს სრულიად გავაუწყებთ. არ უნდა ვხარჯავდეთ დანეს უზომოდ, უნკარამოდ, უადგილოდ; ტუქვად უბრალოდ რად უნდა დავიდალოთ თავი და რად დავტანჯოთ მსქენდნი, როცა ამის თავიდან ატენა, თუ გულდადებით ვიმუშავებთ, არც ისე ძნელია, როგორც შეიძლება ზარგელის შეხედვით გვეჩვენოს. ვიმუშაოთ, ვიმუშაოთ და გარწმუნებთ, ტალამსტუბრა ებიტტებით ეველანგინ

რი გახლავს და ერთხანის სმით უნდა ითქვას.

პოი, მთავრიდაც (ძალან ცოტა სუნთქვა), მთაო წმიდაც (კადეც ძალან ცოტა სუნთქვათ), ადგილი უნნი (აგრედვე ზატრა სუნთქვა), დამთქვერელი, ვერანნი და უღაბური (პატრა სუნთქვა), ვითარ უნნი, როს მონამენ ცვირი (ციური (ნახევარი სუნთქვა), ოდეს საღამოს დაშენ ამოს ციავნი ნელნი. (ბღმამად ისუნთქეთ, აზრი გზავდა)

ვითარი მაშინ იღუმლობა დისიდგურებს უნს არე-მარეს... (ერთხანის სით, შემდეგ ზატრა სუნთქვა, მეორე სტრიქანი არის ა) აზრის გავრქელება) რა სანახავი წარუტყვერს თვალთა მაშინ უნს ტურფა სერზე მდგომარესი... (ეს არის; ჩვენის აზრით; აღტყვება, ერთხანის სმითა ვთქვათ, მხალდა „თვალთა“ სათქმულად ცოტათი ძალან ცოტათი დავიდას ლოთ სმა. ეგრედით ეს სტრიქანი ტკბადად ვსიქვთ და შემდეგ ნახევარი სუნთქვა) ძირს ვაშლილს ლამაზს ველსა ყვავილინი მოაქვენენ, ვითა ტბლსა წმიდასა (ძალან ზატრა სუნთქვა) და ვით გუნდრუქსა სამადლობელსა (სულ ცოტათი ვისუნთქათ) უნდა აღმევენ სუნენლოვანსა (ბღმამად ვისუნთქათ).

აი დასწლოვებით, როგორ უნდა სუნთქვა ეთხვის დროს. ერთი აზრი სუნთქვებიც უნდა ითქვას, თუ ამ ერთ აზრის გამოთქმულად რამდენიმე ფრასა მოხმარებულა, უნდა ვისუნთქეთ იქ, სანა დედა აზრი შესწევება, სულ მეორედ უნდა ვისუნთქოთ იქ, სანა დამატებითი აზრი შესწევება და დედა აზრი იქვება.

გარდა იმისა, ეოველთვის უნდა ვისუნთქოთ იქ, სანა იმხნებია დამსუღო. ეს უმჯობესად სწავრობა, ნუ ვიტყვით, იქ სუნთქვა რად გვირდა, მის სუნთქვებდაც ვიტყვით.

როცა დედა აზრის გარდა არის კადე ისეთი ფრასა, რამდის ტყუება უღელაზროდაც შეიძლება, აგრედვე დამოუკიდებელი ფრასებია, როგორც აქ: რა სანახავი წარუტყვეს თვალთა, მაშინ უნს ტურფა სერზე მდგომარესი... განურჩევლად იმისა, ეს ფრასა აღტყვება, თუ სხვა რამე— ეოველთვის ნახევარი სუნთქვა არის სწავრობა.

ეს ლექსი და საზოგადოდ ეოველისფერი, რასაც ვგარჯობით, სეზიზად უნდა ვიცოდეთ.

სავარჯიშოდ ამავე წესით წაიკითხოთ ბოლომდის „შემოღამება მთავრიდაც“.

გიორგი ჯაბაღარი

ქართული სახიობა

მხანიშვიტა ამხანაგოზის წარმოდგენა სახალხო სახლში 13 იანვარს („მარჯარიტა ვოტოე“, მ. ქორლის რეჟისორობით) დიდხანს არა დავიწყებდა საზოგადოებას და პოტომაც იყო, რომ ვაჟსა და მხანიშვიტა გამოწვევას დასასრული აღარ ჰქონდა 5 ჩვიდის ღვთიურმა ხელ უნებამ— მარჯარიტას მაღალ ნიჭიერებით განსახივრებამ კიდევ ერთხელ გვიჩვენა, როდენდა მაღლობისლი მხანიშვიტის პატრონი ვართ მას მხარს უმხენებდა აღ. იმედაშვილი არამან დიუვალ, რომელიც ამ საღამოს განსაკუთრებულს შემთავონებით ასრულებდა არმანის როლს. კარგები იყვნენ აგრედვე აკადემიკოსიშვილი (დიუვალი), ზ. გომელაური (ვარვილ), პ. კორიშვილი სენ-გოდუნსი, ან. ქიქოძე (ოლიმპია), თ. შოთაძე (ნანი), ნ. ბეგანიშვილი (პრიუდანსი), ნ. თაბუკი (ნიშეტ), ვ. არაბიძე (გრაფ-ირიტი).

პიესა საუცხოვოდ იყო დადგმული, დიდს მხატვრულს გემოვნებით. ცოტა მეოთხე მოქმედება იყო უხამო: შვენიერ, კოაწია წითელ სავარძლებს, ნახად მოწყობილ საკუთნოს არ შეესაბამებოდა კედლებზე შშოდ ჩამოკანკურებული ყვავიანური, ძველ ჩარჩოიანი და მტკრიანი სურათები, აგრედვე ამავე ოთახის კარნახის სხვა და სხვაობა (დეკორაციების თავები სხვა და სხვა იყო) საერთოდ პიესამ კარვად ჩაიარა და მომწადლებს ეტყობოდა. პიესის ენა შიდა და შიგ მოიკოტლებს.

საზოგადოება, ხალხი? იმდენი დავსწრო, რომ ორკესტრიც კი გავედილი იყო და პარტურში ოროლ სავარძელზე სამ-სამი იჯდა.

მაღლობა, პატოვი საზოგადოებასა და ხალხს, რომ თანაგრძობით ეპყრობა სამშობლო თეატრსა და მის ერთგულ ქუთუმთ.

შემდეგი წარმოდგენა გაიმართება ხელა, დიდი-გვის „ტოიდუნი“, აღ. წუწუნავას რეჟისორობით.

წინამძღვარი —

სახალხო სახლში სსს. წარმოდგენების მძაბთ წრემ ოთხშაბათს, 12 იანვარს, წარმოადგინა სუნდუკიანის უკვდავი ნიჟოა“. წარმოდგენამ ბევრი ხალხი მიამიდა, განსაკუთრებით მიკიტან-ვაჭრები, ნოქრები და სხ. ოჯახობით. ბევრი დამსწრეთაგანი თითქმის ზირველად იუთეატრში. წრე დიდს უნარს იქენს ამ მხრით, რომ ქართულ ხელოვნების ტმარს ხალხის ფართო მასისს აზიარებს. წარმოდგენამ მშვეობრად ჩაიარა, თუმცა სურთოდ რადც უფერულობა ემხნეობდა: ზოგიერთებს როდების უკოდანრობაც ეტეობოდა ერთისთვის, ცვაწდას და სუნდუკიანის ზაქსები უკვე ხალხის კუოჩილიბად შეიქმნა, ჩვენ რემერტურში კლასიკურ ზაქსებად

ნათესავებს და შთაიღებს ი წარმოდგენა მიუტრეპებელა: მსახიობი ერთი ბორძიკეც კი არ უნდა მოუხდეს, სიტყვა არ შესდგეს, სხენებულ სადამოს კარგები იყვნენ ვ გაჭრედიე (შეპო), ელ. ჩერქეზაშვილი (შეშანა) და ნ. გიგინიძე (ზიმზიმოვი). ჯდადის დაკვირვებით შესრულა გიგინიძის როლი გ. ანაშვილმა. ცოტა გრძობა აქონებდა: სახე არა ბუნებრივად გათეთრებული, ხელუბი-კა შუკი. სხვათაგან შეტად განიერულად ისრულად რაღაც და, შეტრეპულმა (გეოლოგი), ვ ნინიქემ (სამსონი) და ს. რომანაშვილმა (კაკული) მოხდენილად შესრულეს. არა უჭირდა რა ქან მატარაძესაც (მეპე).

დამსწრეთა შეტად კმაყოფილნი დარჩნენ წარმოდგენათ.

უსვანო

ნაძალადების თეატრი კვირას, 11 იანვარს,

სე. სვიმონიძის საბუნებისოდ, მსახიობთა: ეფ. მესხისა, ელ. ჩერქეზიშვილისა, შ. შარაშიძისა, ალ. ყალბაგვიშვილისა და პ. კორიშელის მონაწილეობით, წარმოდგენილმა „ალატმა“ დიდძალი საზოგადოება მიიზიდა, მაგრამ სცენის მოუწყობლობის გამო ჩინებულნი მსახიობნი თავის ფრთხილ საკმარისად ვერა შობიდნენ. ამის დაბამ-ტყობილია უგულო მოქმედება შ. შარაშიძისა (სოლომონიან-ხანი), ალ. ყალბაგვიშვილის (ოთარ ბეგი) და ცინაპურიძისა (რუქია), რომელთაც სხვა დროს ამ როლებით საზოგადოება საქმოდ უსიამოვნებიათ.

ქ. ნარაიქემ (ვაიანე) და შვენიშვილი (ყარა-უსუფი) როლი სრულებით არ იცოდნენ. გ. სვანაძეს (ბესი) ხმა სრულიად არა ჰქონდა. სამაგიეროდ მშვენიერნი იყვნენ: ეფ. მესხი (ზეინაბი), სვიმონიძე (დათო—უფრო კარგი იყვნებოდა, გაიანხსიან შეხვედრის დროს სასაცილო-ტეტიურად რომ არ ელაპარაკან) და ელ. ჩერქეზიშვილი (ისახარ). არა უშავდათ რა კედულხაშვილს (ირაკლი—ცოტა კი ჩქარა ლაპარაკობდა) და კანდელაკს (საბა-ბერი).

მობუნებისე მსაჭურები მიიღო. **მომკითხე**

ბაძოში 4 იანვარს ბ. შ. დადიანის რეჟისორობით, სიმეხთა კათო-მოყვარე საზოგ. დარბაზში წარმოდგენილ იქმნა ვ. გოგოლის „რევიზორი“.

როგორც ვიცით, ამ კომედიის მთავარი ღერძი, მთავარი გმირი არის ხლესტაკოვი; თუ ამ როლის აღმასრულებელი შეუფერებელია, ვერ თამაშობს (რიგინანდა მინც),—ირღვევა კომედიის თითქმის მთელი პარტიონი და მაყურებელზე სათანადო შთაბეჭდილებას ვერ სტოვეებს.

ამ ფრიად საპასუხისმგებლო როლში გამოვიდა ბანი ამაშუკელი, რომელსაც საპროლოსიოდ არც გარგნობა, არც თამაში ხელს არ უწყობდა. იგი გარეგნობის უფრო მორბილი ტანის ნაპოლიონსა ჰგავდა, ვინემ ხლესტაკოს, თამაშით-კი ნაშედილ ამაშუკელი

იყო. ჩვენ გვივივრს, რატომ ბ-მან რეჟისორმა ამ გარემობას ყურადღება არ მიაქცია და რად დაეკისრა ეს როლი მინცა და მინც ბ-ნ ამაშუკელს, ან თვით პატრიცემული ამაშუკელი რად ჰკისრულობდა მისთვის სასესობით შეუფერებელ ხლესტაკოვობას? ალბათ ბანი შ. დადიანმა ამ შეცდომას ჰკრძინებდა, რომ თავის როლს (გეოლოგინი) ცოტა უგუნებოდ ასრულებდა.

ბანი ხონელი კარგად თამაშობდა ზემოთხიკას როლს. კარგები იყვნენ: ბ.ბ. ქარაშვილი (ხლოვაივი) ახობაძე (მსახური ოსიპი), გ. პავლიაშვილი (ბობინ-სკი), ჭუმბურიძე (დობოჩინსკი), ა. პავლიაშვილი (შევიკინი).

აღსანიშნავია ქეთო ანდრონიკაშვილის ანნა ანდრედენა, ქ-ნი გეოლოგის (მარია ანტ.) სცენაზე თავი მოტრეცხავს უჭირავს ხილმე. საჭიროა უფრო გამბედაობა. დანარჩენები ყველანი თავიანთ ალაგას იყვნენ.

თეატრის დარბაზში წარმოდგენის მსვლელობის დროს სშირად ხმაურობაა,—უფროვად შემოდინდა და სკამების არახუნებენ. თეატრის ადმინისტრაციამ ამ გარემობას უთუოდ ყურადღება უნდა მიაქციოს.

გულისაბა

დღებრკელობა აბაპინი

მიძიე ავადმოყეს ჩვენს დიდებულ მეგობარს იაკოს უსურვებ მადე გამობრუნებას, გაჯანსკებას.

ვ. კირვალიძე

რედაქციის განმარტება. საჭიროდ მიგვანია, გამოგაცხადოთ, რომ გასული კვირის ნომერში (2) შითავსკეუთი დ. შარაშვილს შეგობრული პრადია „მეტყველის სიმღერა“, სარედაქციო კრედეტას არ გახუხადას, არ უნახავს და ამ წაუხუხავს არც ბ-ნ ივ. გამარტეს და მსხლოდ რედაქციის ერთის წევრის მასხუხისმგებლობით დაიბეჭდა, რომედასც ანაგის შარდი შეურაცხეობა არ სდამება.

ფორკლი იაბეგვი

▲ **აბაპინი საღმრთოლოდ** ნინობობს, 14 იანვარს, წმ. ანისხატის ტაძარში წვიროდ ვაჭართა დაოსნობით დეკ. თალაკვეტემ წირავ-პარაკლისი გადინახადა, გრძინობიერი სიტყვა წარმოსთქვა მ. თალაკვეტემ.

➤ **შურ. „თეატრი და ცხოვრება“ მთელის წლით** თავისი ხარჯით გაუწერეს: 1) მსახიობმა იუხა ზარდალიშვილმა—საბუეს სამკითხველს, ალექ. კვახიძემ ჯუნჯუეთის უფასო სამკითხველს, შ) ნიკოლოზ ლეკიშვილმა—მარტყოფის სამკითხველს.

➤ **ქართ. მსახიობთა აზნანაშობა** ხვალ, 19 იანვარს, სახალხო სახლში წარმოადგენს „ტილიუნს“ ალ. წუწუწუნავს რეჟისორობით. პიესა აღებულია იპონელთა ეტრობებიდან.

● **სახალხო სცენის მუშაპის ბანაშვილის** სახ. სცენაზე მოღვაწეობის ათის წლის შესრულების აღსანიშნავად 28 იანვარს სახალხო სახლში სადღესასწაულო წარმოდგენა გაიმართება.

(იხ. კანის მესვე გვ.)

◆ **ს. დ. ყიფიანი რუსულ ენაზე სწავის** „Удѣль Божіей Матери (Грузіан). Памятники Христіанства въ Грузіи. ამ შრომაში აღწერილია საქართველოს ძველი მონასტრები, ეკლესიები, სიმაღელები და სხ.

◆ **მსახიობ იუზა ზაღალიშვილი** კაცავის იწვევით მუშაობს წარმოდგენების სახელმძღვანელოდ.

◆ **გიორგი ი. გრიშაშვილის** ჩვეულებრივი საღამო წიგნის სახალხო სახლში გამართება 27 იანვ.

◆ **ახალგაზდა მსახიობისა და ზარბისის ბ. ბიაურაძის** განუზრახავს ვაშოაკანდავის ქართველ მსახიობთა და მწერალთა სახე-ტანნი. ამ ეპოქა იგი სახალხო სახლში მუშაობს. ზოგიერთი ალაღმა მომზადებული აქვს. უკვე გაკეთებულს ხელოვნების დიდი ნიჭიერება ეტყობა.

◆ **საბურთალოს ცენაზე** მუშაობის მსურველმა სცენის მოყვარებებმა უნდა მიმართონ შაქრთა საფაროს.

◆ **თბა. ახანაშრომაზე საბურთალოს** სცენის მოყვარეთა წრეს შესწირა 80 ხის სკამი.

◆ **ბ. ხაჩიბაძის (ბ. ფოცხოველის) სულის მოსახსენებლად** გასული წერიას ქაშვილის წმ. გიორგის ეკლესიაში პანაშვილი გაიხადებს. დაესწრენ წარმომადგენლები პეტლის, კულტურულ დაწესებულებათა, ამბედრო წოდების და სხ.

◆ **დღეს პროფ. ივ. ჯავახიშვილი** დრამ. სპოტ. თეატრით, დღის 11 ს. ახსკლ „ლირიაში“ წაქაითხვს დუქანას ქართული სამართლის ისტორიადან შე VIII - XIV სსუე (სახელმწიფო სამართალი, სიუკლეა და სამართლის წარმოება) შემოსავალი ქარ. თეატრ. ასაკზე ფონის გადაცემას.

◆ **სახალხო მწერალი**, ჩვენი თანამშრომელი, ვ. ვარკაძისე, მიძიე ავადმყოფი შეაქმნა.

◆ **გარდაიცვალა ძველი სცენის მოყვარე**, ქადაქის სმოსნი, გიგა თოძიე, რამელიც დაჭრილ შემთხვევით მიძიეზე ნაწილში გახდა ავად გადაძებ სენით.

◆ **მწერალი ქალი ნინო ნაკაშიძე** წ. კ. ს. გამკვიბის დავალებით სახმურეს კავშირს ავადმყოფი შოქსის მისვლებზედაც და მის სულწირთა გადასწინჯვად.

◆ **კომპ. კ. ფოცხოველი** ხომალდიურ ჟანრეტს გამართავს ბაქაში 28 იანვარს. ეს შექმნე კვირავ, რაც კომპოზიტორი ბაქაშია გუნდას გასწრთენჯვად. დიდა სხადება.

წელიწადი
მსახამ

მიიღება ხალხოურად 1915 წ.
ყოველკვირულ სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო და საზოგადოებრივ ჟურნალ

წლიურად 5 მ.
სახებრად
წლით 3 მან.

„თეატრი და ცხოვრება“

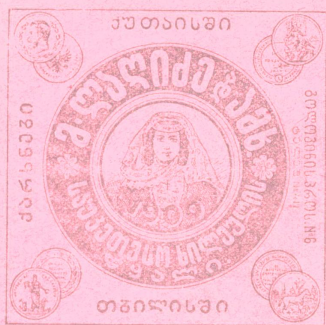
იუორისტულ განყოფილებით და შარქებით

„თეატრი და ცხოვრება“ ყოველგვარ ჯგუფრ-დასურ მიმართულებების გარეშეა ჟურნალი უშთავრს ყურადღებას მიაკცევს სცენის, სიტყვა-კაზმულ მწერლობის, მუსიკის, ქანდაკების, სახეატრ-სახელოვნო და საზოგადოებრივ მოვლენათა გარკვევას. ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სახეატრული პიესა

ფ ა ს ი: წლით 5 მან., სახებრი წლით 3 მან., თითო ნომერი 10 კაპ. ფულის შემოტანა ნაწილნაწილად. შეიძლება: ხელის მოწერის დროს 2 მ., მარტის გასვლაძედ 2 მ., დანარჩენი 1 მ. ენკენისთაის ს.

ს. ლმოწერა მიიღება: რედაქციაში (ასორაბანი-ს სტამბაში) დღით 9-2 ს., საღამოთი 5-7 ს., ჟურნალ-გაზეთების კანტორა აგანთიად-ში, აცოდნასა წიგნთსავაჭროში, რკინის გზის საულონოში ალ. ძაძაძისათან, ქუთაისში

თ. შთავრთმეაღის წიგნი სავაჭროში ს. ეპიტაშვილთან
მიიღება განცადებანი ჟურნალში დასაბეჭდათ. განცხადების ფასი: 1 გვ. მორიგებით, 2, გვ. კორუსეს 3 კარიტო სვეტზე 25 კ. ვ. ზე-20 კ, 4 ზე-15 კ. ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელე. ფოსტის მისამართი: თიფლის, რედ. „Театри да Цховреба“ Иосифу Имедашвили რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

(წ-1)

ახალი ქართლი გამოდის ქ. გორში, კვირაში ორჯერ—ხუთშაბათობით და კვირაობით. წლით 5 მან. ნახ. წ. 3 მ., 3 თვით 1 მ. 50 კ., 1 თვით 50 კ., თითო ნომერი 5 კ. მოიკითხეთ ყველა ვაზ. რედიქ. № 1. ციკ-კანტორა- გორი, სამეფო ქ. № 15. რედ.-გამომცემელი დ. კარიჭაშვილი. (წ-1)

მიიღება სხლის მოწერა 1915 წ. ყოველ-დღიური სალიტ. და საპოლიტიკო გაზეთი „**სახალხო შურსკელი**“ (გეოგრაფიკ) სურათთაგანნი დამატებით (გეოგრაფიკ)

გამოვა იმავე პროგრამით, როგორც 1914 წ. გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით 4 მ. 50 კ., 3 თვით 2 მ. 25 კ. ერთი თვით 75 კ. ცალკე № შაურად, დამატებითანი 7 კ. საზღვარ-გარედ თვეში ხედმეტი 50 კ. ადრესის დაშოსაცვლელი ფასი: თბილისისა თბილის გარედ, ან თბილისის გარეთისა ისე თბილისის გარეთისაზე 40 კ. დანარჩენ შემთხვევებში უფასოა. წლიურ ხელის მომწერთ გაზეთის ფასი 8 მ. 50 კ. შეუძლიანთ გადაიხადონ ნაწილობით: ხელის მოწერისათავე 3 მ., 1 აპრილამდე 2 მ., 1 თბათვემდე და დანარჩენი 1 მ. 50 კ. 1 ნენესითვემდე. გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველ რიცხვინად. ხელის მოწერა მიიღება: „სახალხო ფურცელის“ კანტორაში, სსახლის ქ., საჩაჩხაშელის საბლი. (შესავ. ეზოდან), 2) ქ. შ. წ.-კ. საზ. მთავარ გამგეობის წიგნის მაღაზიაში, 3) ქუთაისში გიგლა მებუქესთან. ფოსტით: Тифл., газ „Сахалхо Шурдели“, почт. ящ. № 190

მიიღება სხლის მოწერა 1915 წლ. რუსულ ეპოხთ

„საქართველოს მუშათა კავშირი“

გაზეთი წლიურად რის ქალაქში—6 მან. ქალაქს გარედ—8 მან. საზღვარ-გარედ—ორჯერ მითი.

მისამართი: Тифлиси, *Бухаринская Рязь. Дворцовая ул. д. Саргалкина

რედაქციური თავე-კ ვ თუმანიშვილი

გამომცემელი მ. დ. გორდელაძე

„თეატრი და ცხოვრების“ კანტორაში ისყიდება გ. თუმანიშვილის წიგნი

Характеристики и воспоминания

(ქართული თეატრი—ქართველი და სომეხი მწერლები და სხვა მოღვაწეები.—რუსის მწერლები ჩვენში და სხვ.) სამი ნაწილი, ფ. თითო ნაწილის—50 კობ. მთელი შემოსავალი დანიშნულა ქართულ თეატრის აღსადგენად ფონდის გასაძლიერებლად. (წ-1)

მიიღება ხელის მოწერა 1915 წ. საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი „**თემი**“ გამოდის ორშაბათობით. წლით 2 მ. 20 კ., ნახევარი წლით 1 მ. 25 კ. თითო, №—5 კ. რედ.-გამომცემელი გრ დიხსამიძე. მისამართი: Тифлиси, ред. „Теми“ Ольгинская, д. Диасмидае, № 4.

Типография „Сорапан“

მიიღება ხელის მოწერა 1915 წ. ყოველდღიური სამეურნეო და სალიტერატურო, სახალხო გაზეთი (ჯერჯერობით ხუთშაბათობით და კვირაობით გამოვა) რედ.-გამომცემელი კ. ი. ტყავაძე ფოსტის ადრესი: სტრაზლი, კ. ი. ტყავაძე

სტამბა „სორაპანი“